

Ábel negyedik könyve, avagy: Ábel hazatér

bban a gyalázatos esztendőben születtem, amikor másodszer is bejöttek a románok. Az oroszokkal együtt érkeztek. Sztálinnal s a kommunizmussal...

Valahogy így kezdődhetne negyven évvel szülőatyja halála után egy mostani Ábel története, de hogy miként folytatódna, arról csak sejtéseink lehetnek. Ezerféle változat lehetséges. Megtörténhetett volna az is, hogy a második világháború végén született Abelt, a világ egyhatodát birtokba vevő, testvériséget, egyenlőséget és szabadságot hirdető osztályharcos világ felküldte volna a Hargitára munyatornak vagy a csicsói kollektív gazdaság tehénpásztorának. De az is elképzelhető, hogy annyira felcseperedvén, elindul a vasút felé – jaj, nem csak úgy szabadon, kuszamód, össze-vissza bele a vakvilágba, mint egykoron, amikor is alig pár kilométer vándorlás után rögtön összetalálkozott az idegen hatalommal, ó, nem, hisz a 44-et követő új világban nem lehetett csak úgy jönni-menni... Talán a kolhoztól menekülőben beáll váltókezelőnek, sorompóbakternek, jobb esetben még mozdonyvezetővé is válhatott volna. Másként nem tudom, hogy a hargitai rengeteg után miként nézhetett volna körül az országban. Hogy Amerikába eljutott volna-é? Talán igen, talán nem. De szinte bizonyos, hogy a kicsi Magyarorszáig már csak kíváncsiságból is elvergődött volna valahogyan. Talán átszökött volna a zöldhatáron, vagy kívárta volna a székelyek számára oly kedves felszabadulást: a Moszkva téri nagy rabszolgapiac megnyitását. Hordta volna a maltert, a sódert budai luxusvillák, bankpaloták állványaira, trógerolt volna sok kicsi forintért, amelyekből itthon gyorsan milliomossá lett az embernek fia, kubikolt volna a vidéki anyaországban, szüretelt volna, juhokat őrzött volna a Hortobágyon, talán még Vecsésre, abba a másik nagy káposztatermelő faluba is eljutott volna, ahol rácsodálkoztak volna a népek: Jaj, hogy ez az ember román létére milyen szépen beszél magyarul... Gyötörte volna honvágy, lelkiismeretfurdalás, amiért otthagya árvaságban szüleit, testvéreit rokonait, társait, a szívzaggató kék eget, a tüdőtágító éles levegőt, a borvizeket, a bölcső dalát és a temetői siratóit, a Duna-partig hallatszó csíkszentmihályi templom harangszavát és még sok talminak mondott, felületesen tűnő semmiséget, melyek, ha máskor nem, hát álomban csak meggyötrik a maga fajta székelyt. Időnként borbójtott volna bűnt és bánatot, felsóhajtóznán: Hol vagytok székelyek? Ki tud-

Elhangzott 2006. május 28-án Tamási Áron sírjánál.

hatná? Még a kettős állampolgárság megszerzése is beleférhetne a képletbe. A szülőatyja Áronka, akit szintén a kényszer vitt Budapestre, bizonyára nem orrolt volna rá ezért, mi több, talán még jobban siratta s kacagtatta volna, mint Kolozsváron született őselődjét. Igen, misét érnének egy mostani Ábelnek a kilencven utáni „felszabadult világban” (nevezzük inkább szabadosnak) megeseett bolyongásai, melyekben újból és újból feltette volna a kérdést, egyre gyakrabban kérdezte volna a mind örületesebb környezettől: Mi célra vagyunk a világon?

Szóval sok minden történhetett volna véle egészen 2004. december 5-éig.

Egy igazi Ábel akkor, vagyis másnap, de legkésőbb 2005 tavaszán, amikor tor-
kig telt már a sok NEM-el, melyek által egyre gyanúsabbá vált, s mielőtt végképp elhatalmasodtak volna rajta a kincstárfosztogatási kényszerképzetek, a 23 millió romános üldözési mániák, egy benzinködös budapesti délutánon kiment volna a Nyugati pályaudvarra, ahonnan a Székely tántorgónak nevezett MÁV-szégyen, a Korona nevezetű reumás nemzetközi gyorsvonat indul Brassó felé. Másnap hajnalban Madéfalván leszállott volna a vonatról, s irány Csíkcsicsó, a szülői házig. Csudalátására összefut, ha nem is a fél falu, legalább a szomszédság. Egy-két napig még ellézengett volna szülőtte falujában, de a kérdés, kérdéseinek kérdése csak nem hagyta volna nyugton. Újból és újból feltette volna a kérdést: Mi célból vagyunk a világon? Mi célból, mi célból...

S mivel Csíkcsicsóban s környékén nem biztos, hogy találkozott volna nyavalatörésből megtisztult emberrel, egy tisztával, fehérek közt egy európaival, szóval egy négerrel, aki megadná a megnyugtató választ, hisz 1990 után az egész világ azt harsogja: Azért vagyunk a világon, hogy ne legyünk otthon benne sehol – újkori Ábelünk egy félliteres köményes pálinkával az általvetőjében felindult volna a Hargitára, át Farkaslaka felé, ahol az elmúlt évtizedekben a Firtos fölött oly sokszor aludt el a gondviselés, de ahol még áll a szülőatyja sírja. Nem megbotozni akarta ő azt a sírt, hanem ősi székely szokás szerint megtisztelni egy kortyintás pálinkával, s feltenni újból a kérdést a legnagyobb székely költőnek. Mert amint a szülőfaluban mindig is nevezték: költő volt Ő, homéroszi nagyságú poétája a mi kis világunknak. Ő biztosan megadja vívódó Ábelünknek kérdéseire a válaszokat.

Ábel megnézte volna a döbbenetes kőszobrot, elő szomorkodott volna eddig a sírig, keresztet vetve - - - - -
- - - - -
- - - - -

leül a cserefa kopjafa mellé, s felteszi Áron bácsinak a kérdést: Mi célból vagyunk a világon?

A költő pedig kiszól a sírből és válaszol: AZÉRT VAGYUNK A VILÁGON, HOGY I T T H O N LEGYÜNK BENNE! Mert OTT... Szóval abban az egyre messzibbre hulló Ottban... Ki tudja otthon lehetünk-e benne valamikor!

Ábelre ezután leszállnak az angyalok, vállára veszi az általvetőt, s elindul vissza a megnyugvás ösvényein, át a Hargitán, vissza Csíkcsicsó felé. Valamivel a Tokvajos-

tető előtt megpihen egy utcatábla alatt. Azon az utcatáblán azt írja: DECEMBER 5. UTCA.

Ez az ! – szól magához Ábel. Megvan!

És elindul befele ezen furcsa gyalogösvényen, az egyre sűrűbb erdőbe, és megy, megy, mint egykoron apjával kifelé a Hargitára, Végül kiér ama kunyhó elé, ahol egykoron meg kellett enni a sast – amelynek a helyén azóta lehet, hogy hétvégi báz áll, de kicsire nem adunk –, az átalvetőt megforgatja a feje fölött, mint egy Dávid-parittyát, elröpíti Csíksomlyó felé karjait kitarja, nagyot szusszan, s belekiáltja a világba: ITTHON VAGYOK! Itthon. Itthon? ☒